

BISERIC'A si SCÓL'A.

Fóia bisericésca, scolastica, literara si economica.

Iese ódata in septemana: DUMINEC'A.

<p>PRETIULU ABONAMENTULUI: Pentru Austro-Ungari'a pe anu . . 5 fl.—cr. " " " " 1/2 anu 2 fl.50cr. Pentru Romani'a si strainetate pe anu 14 fr. " " " " pe 1/2 a. 7 fr.</p>	<p>PRETIULU INSERTIUNILORU: Pentru publicatiunile de trei ori ce contienu cam 150 cuvinte 3 fl.; pana la 200 cuvinte 4 fl.; si mai sus 5 fl. v. a.</p>	<p>Correspondentiele sè se adreseze la Redactiunea dela „Biserica si Scól'a.“ Ér banii de prenumeratiune la „TIPOGRAFI'A DIECESANA in ARAD.“</p>
---	--	--

Infientiarea unui gimnasiu romanu in Arad.

Este o dorintia vechia a bisericei nóstre, cá in dieces'a Aradului sè se infientieze unu gimnasiu romanescu. Atát inainte de intrarea nóstra in viéti'a constitutionala, cât si in specialu dela anulu 1870 incóce mai ca n'a fostu intrunire, in carea se nu se fia manifestatu acésta dorintia din partea diecesaniloru.

Va fi avendu de siguru si acésta dorintia o basa, si judecandu dupa modulu, in carea ea s'a manifestatu la atâtea ocazioni, trebue neaperatu cá acésta dorintia se emaneze din o trebuintia adencu semtita.

Este destulu de durerosu, credemu noi, ca acéstei dorintie nu s'a potutu satisfacé de mai nainte. Asia a fostu inse vremea si impregiurárele, ca pana acum nu s'a potutu.

Dupa esperintiele facute in timpulu din urma pre terenulu educatiunei — cestiunea a devenitu de urgentia; si astfeliu sinodulu eparchialu aradanu prin unu conclusu, luat in unanimitate a decretatu inca in anulu 1882 infientiarea unui gimnasiu romanu inferioru in Arad.

Au trecutu trei ani de atunci, si acestu conclusu nu s'a potutu esecutá. Este usioru de intielesu, pentru ce nu s'a potutu. Trebuiá multa socotéla si multa truda, pentrucá cu medilócele cele modeste, de cari dispune dieces'a, sè se póta angagiá cu succesu la sustienerea unui gimnasiu.

In anulu acést'a a venit consistoriulu si a aretatu sinodulu eparchialu, ca dupa indelungu studiu si dupa multa bataia de capu, i-a succesu a arangiá lucrurile astfeliu, cá „cuventulu trupu sè se faca;“ ér sinodulu eparchialu cu bucuria, si in unanimitate a luat conclusulu, cá sè se se faca cele necesarie, si inca in tómn'a anului curentu sè se deschida prim'a clasa gimnasiala.

Conformu acestui conclusu consistoriulu eparchialu a substernutu indata dupa sinodu guvernului tierii unu proiectu de statutu pentru acestu gimnasiu in sensulu legii regnicolarie pentru scólele medie, si o representatiune in acésta cauza.

Afara de acést'a, pre cât scimu noi, s'au mai facutu si alti pasi pentru promovarea cestiunei, si judecandu dupa cele ce audimu, lucrulu credemu noi se va face.

Ómenii nostri, precum vedemu, si audimu, au in acésta cestiune unele temeri. Voru fi, seu nu intemiate aceste temeri, — vom vedé. De asta data nu cu acestea voimu, se ne ocupámu. Ceea ce este de trebuintia in acésta privintia s'a facutu, si staruimu a crede, ca se face cu caldur'a, carea o merita acestu obiectu din parte competentá.

Alta detorintia ni-s'a impusu pe neasteptate in acésta mare cestiune, si anume, durere cá se aperámu gimnasiulu infientiandu facia de ai nostri.

Am disu, ca cele dóue concluse, luate de sinodulu eparchialu in acésta cauza s'au luate in unanimitate, si se scie, ca dorintia de a-se infientiá unu gimnasiu este o dorintia generala a diecesei.

Intr'aceea ce se vedi? Vine unu omu de ai nostri, de aici din Arad, si sub dto 1 Iunie c. n. a. c. sub nume de „Hefaitos“ publica in „Luminatoriulu“ o corespondentia, si ataca cu tóta forci'a, de carea póte dispune unu omu bine deprinsu a scrie prin jurnale, infientiarea unui gimnasiu romanescu in Aradu.

Suntu multe cele ce le insira numitul domnu in corespondentia sa intr'o limba frumósa romanésca si intr'unu stilu bine ddchisitu. Cele ce se referu la alte cestiuni nu s'au s'au deprinsu de locu. Astfeliu suntu bagu seama facutu se la ómenii. Cine nu voiesce, seu nu póte se fáca si elu câte ceva, se supera reu pre cei ce voiescu se lucre; ér superarea, asia se vede, devine totu mai mare atunci, cand cele ce se facu in directiune buna, sunt, seu dóra i-se paru multe. Apoi superarea, precum se scie, alteréza reu pre celu ce se supera. Ca se nu se consume inse i-a mai remasu omulu unu medilocu: vorbesce, striga in drépt'a si in steng'a, se mai pléca la pamentu, mai arunca si cu noroiu in unulu si in altulu, si pre acésta cale versandu-si foculu dela inima — se mai potolesce, si se mai liniscesce.

Astfelu fiendu esplicarea prichologica a faptului suntu multi ómeni, cari astadi nu se mai supera, cand vedu seau audu, ca cutare n'are ce se face, si trebue se-si verse foculu dela inima. Nu este, si nu póte fi bine astfelu. Dar in sfersitu n'ai ce se faci. In lucruri mici ómenii facu dóra bine, ca nu se supera pre astfelu de fenomene, — mai su seama ca se scie, ca celu ce se pléca la pamentu, se-ia noroiu, ca se arunce in altulu, nu nimeresce totdeun'a pre celu ce vrea se-lu lovésca, — pre sene inse totdéun'a se mangesce, si intinéza.

De aceea sunt, si potu se fia lucruri — intre astfelu de impregiurări — cari nu ne suprindu. Marturisimu inse, ca precum pre toti, pre câti i-am auditu, tocm'a asia ne-a indignatu, si ne-a cuprinsu de cea mai mare amaratiune cele scrise de aici din Arad in Nr. 59 alu diuariului „Luminatoriulu“ contra infientiării gimnasiului.

Aici incéta glum'a. Este vorb'a de unu lucru santu, e vorb'a de unu gimnasiu, de carele poporulu din aceste parti are tocm'a asia de mare trebuintia ca si de panaea de tóte dilele.

Acestu lucru santu lu-ataca corespondentele „Luminatoriului,“ carele dupa o lunga introducere si dupa alte multe, scrie urmatórele :

„Dupa modest'a mea parere sinodulu eparchialu lucrá multu mai practiculu daca s'ar fi ingrijitu deocamdata pentru a inlesni tenerimei romane frecuentarea cursului gimnasialu prin infientiarea unoru alumneuri in orasiela cu gimnasii mai populate cu studentii romani, ca Beiusiulu, Bradulu, Aradulu, Timisiór'a etc. cáci, s'o marturisimu, nu intru atât lips'a de scoli romanesci superióre, cât mai cu seama lips'a de mijlóce materiale, seraci'a poporului a imputienatu asia tare numerulu studintiloru romani in gimnasie si la universitáti. Gimnasiulu din Beiusiu d. e. pe la anii 60 pana la dualismu erá cercetatu cam de 500 de studentii romani; astadi la Beiusiu d'abiá avem 200 de studentii. Ridicarea asiadaru a unui alumneu din partea diesecei nóstre la acestu gimnasiu pentru studentii din partile ungaro-banatiche va trebui se fie cea d'antaiu preocupatiune a procsimului sinodu eparchialu; apoi imbunatatirea alumneului din Arad, cu unu despartimentu pentru studentii, cari voru frecuentá scólele gimnasiale ori reale la liceulu regescu de aici, si, in fine, imbunatatirea alumneului din Timisiór'a, éta tot atâtea mijlóce sigure, prin cari vom inmultí contingentulu studintiloru romani mai multu chiar de cât prin deschiderea unui gimnasiu inferioru, care tocm'ai in Arad, unde se afla unu gimnasiu superioru de statu dintre cele mai bune in tíera, cu cathedra de limb'a si literatur'a romana, ca la ori care gimnasiu romanescu, in Arad, dicu, numai provediutu cu unu alumneu va fi cercetatu gimnasiulu nostru de unu numeru sufficientu de studentii.“

* * *

Ei bine, daca ne-a fost dat'a, se cetimu aceste sire, se-le supunemu putienu unei analise. Corespondentulu, daca l'am intielesu bine, dice, ca nu este trebuintia de unu gimnasiu romanescu in Arad, si anume din motivulu, ca „tocm'ai aici in Arad este unu gimnasiu superioru de statu dintre cele mai bune in tíera, cu cathedra de limb'a si literatur'a romana, ca

la orice gimnasiu romanescu“; si ca „dupa modest'a sa parere sinodulu eparchialu lucrá multu mai practiculu, daca s'ar fi ingrijitu de o camdata pentru a lesni tenerimei romane frecuentarea cursului gimnasialu in orasiela cu gimnasii mai populate cu studentii romani, ca Beiusiulu, Bradulu, Aradulu, Temisióra etc.

Am cugetatu multu asupra celoru citate aici, si lucru de minune, ni-se spune din isvoru siguru, ca chiar motivulu invocatu de corespondentele „Luminatoriului“ contra gimnasiului s'a invocatu si din alta parte, si anume din partea unui organu alu guvernului si ceea ce este mai minunatu totu cam in ace-lasi timpu.

Ce se fia óre acést'a? Se fia óre vre-o legatura intre aceste dóue enunciatiiuni?

Legatura nu este. Din contra alt'a este resultulu de altcum fórtu caracteristiculu pentru ambe partile, — la care am potutu ajunge noi.

Corespondentulu „Luminatoriului“ nu vrea se avemu gimnasiu „tocm'ai aici in Arad,“ si „sinodulu lucrá multu mai practiculu daca infientiá alumneuri.“

Nu intielegemu acestu sfatu si acésta bunatate de invetiatura, — de órece precum se scie, noi romanii avemu si in Beiusiu si in Temisióra si in Arad si in Oradea mare fundatiuni si alumnee; ér pentru gimnasiulu din Bradu dieces'a si-a facutu si pana acum detorinti'a, l'a ajutatu, cand a cerutu trebuinti'a.

Sunt modeste aceste „alumneuri,“ dispunu de putiene medilóce, dar sunt, si sustau, si nimenea dintre noi, dar mai cu séma, suntem convinsi, ca ómenii, cari lucra la infientiarea gimnasiului din Arad, n'au uitatu, si nu voru uitá nici odata de ele.

Atât dieces'a, cât si publiculu romanu si-va face, nu ne indoimu, detorinti'a si in viitoriu facia de aceste alumnee si facia de tenerimea romana din tóte partile. O scie acést'a de siguru dlu corespondentulu. A potutu vedé si densulu, ca dieces'a nóstra n'a negatu nimenui nici o cerere, cand a fost vorb'a de scóla. A datu la toti ceea ce a potutu.

Trebue se constatámu deci, ca nu de alumnee, lu dóre pre corespondentulu „Luminatoriului.“ O durere trebue se aiba inse. Care se fia acést'a?

* * *

Se vedemu, si se ne luminámu.

Multe lucruri resuffa din acésta corespondentia. Intr'unu tonu si pre o córda se judeca inse tóte. Nu este buna pentru densulu nici un'a din cele ce se face aici in Arad. Densulu adeca ne spune, ca „nu e bunu seminariulu, nu este buna impartirea interna a edificiiului, este pré lucosulu“ si altele. Apoi catra capetu dechiara, ca nu este multiemitu cu disciplin'a din scólele de aici, deórece „profesorii actuali dela institutulu ped.-teologicu sunt fórtu departe de inriurirea si sfer'a de activitate, ce au profesorii dela scólele de statu in dirigirea invetiamentului si a disciplinei scolare.“ In sfersitu mai face si urmatóri'a dechiaratiune: „Eu unulu nu-mi facu mari ilusiuni nici

pentru viitoriu mai cu seama, cand stipendistii pentru profesura dela universitatea din Cernautiu nu sunt alesi dupa capacitatea si inclinirea lor, ci trimisi pentru feliuri de consideratiuni.

Am obosi dora pre cetitori, daca am raspunde pre lungu la tote aceste cestiuni, ne marginimu deci a aminti pre scurtu numai urmatoarele:

Seminariulu s'a ziditu cu ajutoriulu lui Ddieu, si in curend va fi predatu destinatiunei. Toti romanii, cari vinu la Aradu, se ducu se-lu vada, si daca nu ne insielamu in cele ce vedemu, si audimu, toti se bucura, si semtu unu feliu de mandria nationala, cand lu-vedu. Ei voru fi sciindu, daca este, seau nu indreptatita acesta bucuria. Ceeace suntem detori noi a spune in acesta privintia este, ca chiar din incidentulu infientiarii gimnasiulu — a fost tramisu anume in septeman'a trecuta unu consiliariu ministerialu, carele cu ochii si cunoscintiele barbatulu de specialitate — a cercetatu din firu in peru intregu edificiulu, a mesuratu salele de invetiamentu, si pre bas'a celoru ce a vediutu si aflatu — a dechiaratu ca edificiulu corespunde pre deplin scopulu, pentru carele s'a edificatu, si a gratulatu diecesei, ca posede unu asemenea edificiu frumosu si deplinu corespondietoriu, pre carele alaltaieri l'a cercetatu si dlu ministru de agricultura industria si comerciulu, contele Paul Sechenyi.

Cu privire la disciplin'a din institutul pedagogic. notamu ca noi asia scimu, ca este buna, incat inse ar fi unele defecte, ceace de altcum nu potemu concede — apoi asiguramu pre toti, cari ii-privesc acesta cestiune, ca la aceste defecte nu porta vin'a omenii, in cari voiesce a lovi corespondentele „Luminatoriulu“ ci o astfelu de vina, daca este, cade de buna seama in sarcin'a altor'a.

Referitoriu la studentii tramisi la Cernautiu erasi nu putem, se dicem alt'a, decat ceea ce scimu, adeca, ca dupace s'au esoperatu prin P. S. S. doue locuri in seminariulu din numitul orasiu, si dupa-ce pre langa acestea s'au mai creatu inca doue stipendie cu mari greutati, — s'au tramisu acolo dintre fii diecesei pre bas'a cualificatiunei dovedite teneri de cea mai buna sperantia.

Din cele ce ne-am permis a aminti pana aci, se vede destulu de lamuritu, ca in corespondenti'a din cestiune, — pre carea multu ne miramu, ca onorat'a redactiune a „Luminatoriulu“ o a publicatu fara nici o observare din partea sa in ceea ce privesc intentiunea manifestata prin acesta corespondentia — nu de binele bisericeii si alu natiunei se tracteza; ci tocmai din contra prin ea vorbescu nescie tendentie, cari tientescu directu a impedeca desvoltarea si cultur'a neamulu romanescu din acesta diecesa.

Este reu, ne spune corespondentulu, se-se infientieze unu gimnasiu romanu in Arad.

Nefericita enunciatune! Multu ne-am machnitu, cand o-am cetitu, si in machnirea nostra ni se impunu urmatoarele intrebari:

Óre reu se fia facutu neamulu romanescu romanii din Brasiovu, cand la initiativ'a pre demnulu protopresviteru de odinora, astadi Episcopulu Caransebesiulu, Pre Santi'a Sa, parintele Ioan Popasu — cu grele lupte si mari sacrificie au infientiatu gimnasiulu romanescu de acolo, unde au existatu, si esista si astadi nu unulu, ci doue alte gimnasie? Óre in apa se se fia aruncatu atati'a bani romanesci, cati s'au spesatu, si se speséza pentru infientierea acestui gimnasiu.

Óre reu se fia intentionatu a face confessiunei si neamulu lor reformatii si unitarii din Clusiu, — cari avendu acolo unu gimnasiu completu — si au mai infientiatu pre spesele loru cate unu gimnasiu separatu in acelu orasiu?

Óre dusmani se fia bisericeii si neamulu lor luteranii sasi din Transilvani'a, cari desi sunt unu poporu numai cam de 170,000 suflete, sustienu cu spesele loru siese gimnasie, dintre cari unele sunt in orasie de acelea, in cari se afla si alte gimnasie?

Óre reu se intentioneaze a face bisericeii si natiunei romanii din Caransebesiu, cari lupta de atati'a ani cu atat'a zelu si staruintia pentru infientierea unui gimnasiu acolo? Si ore vre unu reu se dorésca natiunei intréga pres'a romana, si in specialu diuariulu „Luminatoriulu“, cand a sprijinitu, si sprijinesce cu atat'a caldura infientierea acestui gimnasiu?

* * *

A respunsu destulu de claru la tote aceste intrebari corespondentulu din Aradu alu diuariulu „Luminatoriulu.“ Noue nu ne-a remasu alt'a, decat se constatamu aici, ca éta unde ajunge omulu, condusu de unu spiritu de opositiune a tout prix.

Nu mai vede si nu mai pote vede unu astfelu de omu lucrurile, cum sunt. I-s'au intunecatu ochii, tote le vede negri, si cuprinsu in sufletulu seu de acesta negrela si de unu feliu de intunerecu, se uita de tote; si voind a lovi in unii, seau in altii, — lovesce, si ataca totu ce pote ave mai scumpu o natiune, atentéza asupra scolei, si taia in carnea si sangele natiunei, carea l'a crescutu, si-lu sustiene.

Marturisimu, ca daca am fi cetitu dela streini asemenea corespondentie, nu ni-ar fi caditu atat de greu. Cand vedemu inse, ca ai nostri respandescu in publicu astfelu de nefaste enunciatuni, atunci incéta tote, si remane omulu numai machnirea, si temerile, cari trebue se-lu cuprinda facia de viitoriulu bisericeii si natiunei nostre.

Au produsu multu machnire cele serie in „Luminatoriulu“, si au produsu multe ingrijiri in omenii nostri si nu fara de motivu.

Au cuventu omenii, cari s'uu machnitu, pentruca, precum s'a potutu serie in „Luminatoriulu“, tocma asia s'a potutu serie dora si in alte locuri, cari dupa lege au incurgere in cauza.

Ori s'a scrisu inse, ori nu s'a scrisu, unu lucru este pre evidentu, si anume ca ceea ce s'a scrisu in

„Luminatoriulu“ — este, si remane unu documentu negru pre albu, — care documentu se póte intrebuintiá de susu incontra infientiării unui gimnasiu romanescu in Aradu.

Standu lucrulu astfelu, óre ne am poté mirá, daca guvernulu tierii motivandu resolutiunea sa in caus'a gimnasiului chiar cu argumentele cuprinse in „Luminatoriulu“ ar dice, ca nu iea la cunoscintia infientiarea unui gimnasiu romanescu in Arad, pentruca infientiarea lui nu este dorinti'a generala a diecesei si unu jurnalulu cu trecere din acésta diecesa, carele va fi representandu si elu o opiniune publica — s'a pronunsiatu' incontra infientiării acelu gimnasiu?

Óre ne-amu poté mirá, daca altii ne ar pune pedeci in acésta vitala cestiune, cand ai nostri, fii de ai bisericeii si natiunei nóstre se grabescu ei cei dantai a ni-le pune in cale?

Triste sintéme, triste timpuri!

Ne-a fost dat'a se mai vedemu odata imbinandu-se reutatea cu resbunarea, cá astfelu unite se lovésca cu tóta furi'a in o seóla romanésca, — mai nainte inca de a-se fi potutu infientiá.

Ce consecintie póte se aiba acésta lovitura, data de unu romanu cu carte cestiunei infientiării unui gimnasiu romanescu in Arad, nu seimu, si nu putem sci.

Este destul de tristu inse pentru biserice'a si nati'a romanésca, a-se sci, ca s'a gasitu intre noi unu astfelu de omu.

Sinodu archidiecesanu straordinariu.

In cele ce urméza inregistrámu cerculariulu Escelentiei Sale, parintelui Archiepiscopu si Metropolitu *Miron Romanulu*, prin carele conchiama sinodulu archidiecesanu in o sesiune straordinaria.

Nr. 2633. Pl.

MIRONU,

din indurarea lui Ddieu archiepiscopu alu bisericeii ortodoxe in Transilvani'a, si metropolitulu alu romaniloru gr. or. din Ungari'a si Transilvani'a.

„Iubitului cleru si poporu alu archidiecesei nóstre transilvane; iubitorulu si onorabililor deputati la sinodulu archidiecesanu; dar si mila dela Ddieu Tatalu si Domnulu nostru Isus Christosu!

Escelenti'a sa domnulu ministru reg. ung. de cul-te si instructiune publica, ni-au notificatu prin emisulu seu din 4 Maiu a. c. Nr. 16013 resolutiunea prea inalta din 20 Aprile a. c. ce a urmatu la preamilit'a representatiune consistoriala din 28 Ianuariu a. c. Nr. 621 Pl. asternuta Maiestatei Sale cesaree si apostolico-regesci, prea gratiosului nostru monarchu, in cestiunea ajutoriului de statu menitu pentru preo-timea nóstra archidiecesana.

Ponderositatea acestei resolutiuni preainalte si situatiunea de totu grava, in carea se afla pusa biserice'a nóstra si in specialu clerulu archidiecesanu fa-

cia cu ajutoriulu de statu, reclama cu urgentia intrunirea sinodulu nostru archidiecesanu, pentruca acelu, cá uniculu competentu, se pronuntie cuventulu finalu din partea bisericeii in stadiulu mai nou alu acestei afaceri.

Deci pe bas'a stat. org. §§. 89 si 90, convocámu si prin acésta declarámu de convocatu sinodulu archidiecesei nóstre transilvane la o sesiune pe *Marté in septeman'a a trei'a dupa Rusalii, adeca pe 4 Iuniu v. a. c. la 9 óre antemeridiane*, in biserice'a catedrala din cetatea Sibiiu.

Avemu firma sperantia, ca onorab. deputati sinodali, petrunci de insemnatatea si importantia afacerii din cestiune, vor grabi a participá la acestu sinodu estraordinariu, si considerandu mijlócele materiale fórté marginite, de cari dispune spre acestu scopu archidieces'a, voru face acésta fara a conta de astadata la rebonificarea speselor pentru sesiunea estraordinaria, carea probabilu nu va tiené mai multu cá doue dile.

Sibiiu, din siedinti'a plenaria a consistoriulu archidiecesanu, tienuta la 20 Maiu 1885.

Mironu Romanulu, m. p.

O espositiune improvisata in Arad.

Din incidentulu venirei dlui ministru de agricultura, industria si comerciulu in Aradu — s'a arangiatu aici in localitatiile casei orasiului o espositiune, unde si-au espusu adeca fara nici o pregatire prealabila industriasiu din localitate obiectele, ce le-au avutu gat'a in deposite. Chiar in acésta forma s'a potutu constatá inse, care este starea, in carea se gasescu diferitele ramuri de industria in acestu orasiu.

Curiositatea de a cunósce si vedé si eu lucrurile, cari se producu in acestu orasiu, m'a facutu si pre mine se cercetezu acésta espositiune, si marturisescu, ca am vediutu espuse obiecte fórté frumóse.

Nu acésta este inse ceea ce m'a indemnatu a serie, ci cu totulu alt'a.

Am vediutu adeca si constatatu, ca industri'a din orasiu a facutu in timpululu din urma mari progrese. in acelasi timpulu inse vediendu eu ca intre multimea de espunetori, abia erau trei romani, mi-am adusu aminte de multimea maiestrilor romani, cari erau o dinióra, si asia dicend formau unu corpu insemnatu in acestu orasiu.

Mai avemu si astadi maiestri romani in orasiu. Deosebirea inse intre industriasiu nostri, si intre industriasiu celorlalte natiuni de aici este, ca pre cand industriasiu streini au inaintatu si in ceea ce privesce calitatea productelor si in ceea ce privesce numerulu diferitelor produse, de cari se ocupa, pre atunci ai nostri au remasu pre langa unu ramu, seau doue de industria, de cari s'au ocupatu si mosii si stremosii. Apoi sunt unele ramuri, cari se cultivau de betrani, precum audu, dar astadi sunt parasite cu totulu.

Din tiechiurile cele puternice romanesci de odinioara mai sunt astadi aici in Aradu câtiva cismasi, câtiva panzari, dóra unulu, doi buhaeri. Si cojoculu l'am vediutu in espositiune, espusu de altii.

In punctulu acest'a inregistrãmu cu durere, cã n'am inaintatu, din contra am scadiutu.

Industriasii romani s'au imputienatu, si aici in Arad se imputienéza. Daca pôte, asia se observa de câtuva timpu, fiecare parasesece zenatulu, si iea alta ocupatiune; carea mai de regula nu este altceva, decât unu feliu, seau altulu de servitie personali.

* * *

Tiér'a nóstra, se pare, ca chiar acum trece prin o transformare. Din cele ce se potu vedé, tiér'a se ocupa seriosu de a ocupá in ramulu industriei cât mai multu terenu. S'a formatu in timpulu din urma unu curentu puternicu in acésta privintia.

Ce positiune luãmu, seau voimu a luá noi romanii facia de aeestu curentu?

Afara de dóue societãti de sodali, un'a in Brasiovu, si alt'a in Sibiuu, altii nu se pré ocupa cu inim'a si caldur'a, ce o merita acestu ramu de caseigu. In tóte celelalte orasie poti vedé asia dicendu cu ochii, cum se imputienéza industriasii romani. Apoi sta omulu de se mira, cand vede, ca de cestiunea industriei nu se ocupa nici pres'a romana, in mesur'a, carea o merita acestu ramu de productiune si de caseigu. —

Aici in Arad s'a infientiatu in timpulu din urma societatea de maiestri, numita „Progresulu,” dela care cu dreptu cuventu se pôte multu aseceptá. Positiunea acestei societãti inse nici astadi nu este regulata definitivu, si nu intielegemu, pentruce nu s'au facutu, seau celu putienu nu se facu cele necesarie pentrucã cât mai curend sè se reguleze, si se încépa a lucrã mai cu succesu in o directiune cât mai reala.

N'avem industriasii, ér comercianti nu avemu asia dicendu de locu. Ne lipsescu cele doue isvóre de caseigu, cari sunt cele mai rentabile.

Cum va fi acést'a in viitoriu?

Judecand dupa cele ce vedemu, cand romanulu si-duce prunculu la invetiatura, apoi nu suntu toema semne bune. Asia se vede, ca inca n'am ajunsu, respective tieranulu nostru n'a ajunsu in stadiulu de a fi destulu de luminatu, ca se cunósca, si se scia, apretiuí valórea industriei si comerciuului.

Pentruce n'a ajunsu, este fórte simplu lueru, si anume pentruca nu si-a datu trud'a nimenea, cá se lu lumineze.

Noi romanii ne ocupãmu cu multa predilectiune de multe de tóte, dar pana acum celu putienu, de a ingriji, cá se ne formãmu si noi o clasa de medilocu in orasiele, prin cari locuimu, am ganditu dóra mai putienu.

Timpulu pentru acést'a este fórte favorabilu. Tieranulu nostru, credemu, vede si elu acum, cât este de greu cu agricultur'a, ér curentulu, ce s'a formatu

in tiéra pentru industria si comerciu, va trebui se ne ajute si pre noi, daca vomu sci, cá se-ne folosimu de densulu.

La lucru dara si pre aceste terene, pana cand nu este tardiu.

Influintie din partea filosofiei asupra Religiei

seau

Factorii principali ai Teologiei moderne.

(Continuare si fine).

Doctrin'a sacra Schleiermacheriana a facutu cea mai profunda impresiune succedendu-i aparenti'a unei aplanari reale cu crestinismulu positivu prin aceea, ce dice despre rescumperare si despre rescumperatoriu. Fapticele recunoscintiei de sine le stramutã Schleiermacher simplu in faptimele istoriei revelatiunei crestine, punendu in loculu ideii abstracte a rescumperarei persón'a concreta a rescumperatoriuului. Cele dóue principii, cari le deosebesece Schleiermacher in invetiatur'a despre pecatu si daru, se inrudescu cu cele kantice, ér obscurulu mysticu, in care e invelita doctrin'a credintiei schleiermacheriane, se clarifica in rationalismulu kantian. Ilusiunea, care prin tiesetur'a arteficiósã a acestei doctrine nu s'a potutu acoperi, se desvalesece de sine in cristologi'a schleiermacheriana, unde in loculu Christosului istoricu se pune faptime celu idealu. Christosulu schleiermacherianu, fiindcã unitatea sa cu prototipulu si istoriculu nu o pôte sustiené in nici intr'unu modu, nu pôte demustra dela sine adeverulu evidentu, càci elu singuru a purcesu pe calea idealisãrii, — prin ce apoi firesce cà trebe la Schleiermacher se dispara ori ce fatia a crestinismulu ortodoxu. Precautiunea cea mare, cu care Schleiermacher cautã încãt e posibilu a evitã si a moderã contradicteriile cu invetiatur'a bisericeii; apoi art'a s'a îndemanatica, cu care elu interpretã intr'unu sensu forme si dogmele bisericesci, ne face a crede in o amagire inãdinsa din partea lui. La tóta intemplantia Schleiermacher remane unu maiestru in art'a, de a manuá formalismulu dogmaticu in modu adeveratu diplomaticu.

Intrég'a procedura a lui Schleiermacher apare inse in o lumina cu multu mai moderata, daca vom purcede din ideia sa despre comunitatea religiósã a crestinismulu. Precum (Schleierm.) in „cuventarile sale despre religione” infatiosiarile personale si nepersonale a divinitãtii li-au cuprinsu langa olalta in fiinti'a generala a religiei, asiã si in „doctrin'a sa sacra” manecã elu mai vertosu spre aceea, de a uni credintia veche si form'a filosofica mai nóua in comunitatea crestinésca. Dar o astfelu de aplanare nu potu subsistã, — dovedindu-se cá nesuficienta pentru durabilitate. Tocmai in invetiaturile despre personalitatea lui Ddieu si immortalitatea, in referintia ideii theantropiei catra Christosulu istoricu au potentiatu critic'a istorica si filosofica diferintia profunda intre sistemulu filosofiei mai noi si credintia veche. Atunci fu greu, a pasi in corabiór'a bisericeii si a teologiei acusi intr'o parte acusi intr'alt'a, pentru cá se nu se restórne. Sperantiele frumóse la o legatura cordiala a filosofiei si a crestinismulu, parã a fi disturbate prin o fortuna momentanu escata pentru totdeun'a. — In modulu precum se fortificara diferintii reprezentãnti ai teologiei, sciintia trebuí se deschida lupt'a vehementa contra crestinismulu si a insasi religiei si a plantã in modu coactivu flamur'a necredintiei. Nodulu istoriei parã a se desface asia, „cã crestinismulu se identifica in barbaria si si sciintia in necredintia.” Dar acésta crisa amenintãtoare nu se va realizã: religionea va subsistã si va durã, pana cand tóte filosofile adeverate voru conglasui in ideia fin-

tiri nemarginite si absolute, in care tóte enigmele si contrastele finalitatii si-afia rezolvirea lor, cu adeverinti'a interna, a inimii nóstre; pana cand spiritulu va remanea chei'a parerei cugetatóre; pana cand noi in celu mai internu simbure a fiintiei nóstre vom fi consciu de comunitatea cu eternulu si immortalulu!

Si crestinismulu prin sistemulu acestoru filosofii de pana aci de feliu nu si-a aflatu sfersitul, precum trambitia in drépt'a si in steng'a propugnatori cá Rennau si si Strauss. Pentru cá se ne sustienemu in coerentia cu crestinismulu, n'avemu lipsa de cristologii vecsibile si arteficióse de a-le teologiloru-filosofi. Noi trebuie mai vertosu se deschidemu ochii, si principiulu istoricu-universalu a crestinismului lu-vom recunósce cá potere via si eficace in consciinti'a spirituala a omeniei, acarei proprietate permanenta elu va remanea. Se mai cauta pre celu viu intre cei morti, cand elu nu este aci, ci s'a sculatu! (Luc'a 24, 6, 6).

Nu este numai o forma góla, cá noi calculám dupa anii dela nascerea lui Christosu. Acest'a dovedesce, ca crestinismulu cá religiune si viétia morale, a ajunsu a fi sufletulu omenimei si poterea de a formá istoria, a cuceritu si petrinsu prin nóuele sale idei inimile popóreloru si a plantatu in ele asia de durabilu simtiementele cele mai morale? Credinti'a, care in viétia si in mórte voesce a-si marturisí consolarea s'a proprie, numesce numai pre Isus Christosu, martorulu celu mare alu lunei transcendente, carele cu potere convingatóre a asiediatu imperati'a ceriului, imperati'a Ddieului amórei sfinte cá ceva ce e unicu necesariu si — ceea ce numai elu cá fiu a lui Ddieu si a omului a potatu face, a introdus'o cá unic'a si totdeun'a invingatóre in viétia, asia ca noi in credinti'a poterei vietiei eterne chiar si in timpuri cand vom fi banuiti de eele mai desperate calamitati, cu incredere supusa si umilita, ba inca cu cugariu ilaru potemu operá pentru acésta viétia. Dreptu aceea cu unu interesu superioru se átientescu totdeun'a ochii tuturoru asupra persónei Mantuitoriului, cá centrulu timpuriloru, spre acáruu infatiosiare tóte istoriele paganismului si a poporului alesu, au fostu pregatite prin influintiári si conduceri divine; carele venindu d'odata cu omenesculu in marimea deplina a reprezentatu si chipulu Ddieului invidibilu; acariu s. viétia spirituala dupa mórtea si invierea s'a, pre langa tóte obstacelle si contralovirile, cari inea si pana astadi se mai continua, — s'a escursu prin intrég'a omenime. A venitu ca fiu a-lui Ddieu pre pamentu in natur'a s'a proprie, de si a amestecatu divinitatea sa cu comunitatea nóstra, pentru cá cu ajutoriulu divinitatii sale se inoiésca omunitatea nóstra.

Icón'a lui Christosu, chipulu Mantuitoriului, crestinismulu seu, positi'a sa cá incepatori si indeplinitoriulu religiunei, totdeun'a a valoratu cá norma, chiar si in acele easuri, unde cele de dupa starea culturala a popóreloru si a bisericeii, au luatu cele mai diferite colori. — Fara Christosu, uniculu fiu a-lui Ddieu, care cu o demnitate fara sémanu sta preste tóte generatiunile, carele de altcum a fostu intregu si deplinu omu, — nu este si nu póte fi crestinismu. Daca Christosu ar avé in sine pe Dumnedieu si divinulu numai in atát'a mesura, cât ar poté avea si cei mai buni si evlaviosi din invetiaceii sei; daca elu n'ar intre cu primordialitatea credintiei, amórei si operarei sale chorulu geniiloru omenesci in arta si in sciintia; daca ar lipsi atestarea spiritului sântu: atunci ruinarea crestinismului ar fi neevitabila. Dar spre acésta s'a provediutu, cá torentele spiritului rusaliiloru se nu desece nici odata. Crestinismulu va subsistá in eternu. pentru ca elu este aceea religiune monotheistica, in care este reprezentata realisarea timpuriloru!

B. Biro-Herendescianulu,
prectu rom. gr. or.

D i v e r s e.

* *Dlu Ministru* de agricultura, industria si comerciulu, contele Paul Széchenyi a sositu Mercuri'a trecuta cu trenulu de sear'a aici in Aradu, unde a petrecutu pana Vineri sear'a. Escelenti'a Sa a venitu aici cu intentiunea de a studiá si cunósce referintiele economice si starea industriei si comericiului diu acestu orasiu. Spre scopulu acest'a a cercetatu espositiunea, ce s'a arangiatu in localitatile primariei, a cercetatu mai multe stabilimente de industria si comerciulu, precum si edificiele publice, intre cari si edificiuulu seminariului nostru diecesanu. Pré Santi'a Sa parintele Episcopu Ioanu Metianu a arangiatu Vineri unu prandiu in onórea dlui ministru, la carele au participatu mai multi dintre notabilitatile din orasiu. Cu trenulu de seara dlui ministru a calatoritu la Budapest'a.

* *Autocefalia bisericeii romane.* Relativu la recunósccerea autocefaliei bisericeii romane, Post'a din Galati reproduce dupa revist'a eclesiastica „Εκκλησιαστικὴ Ἀλήθεια,“ organu alu I. S. S. Patriarchulu Ecumenicu, in numerulu seu de la 15 Maiu a. e. urmatórele:

„Inaltu Prea Santitulu Metropolitu alu Ungro-Vlachiei, D. Calnicu, in numele tuturoru prea santiloru arhieriei din Romani'a si cu consimtiementulu M. S. Regelui Romaniei Carolu I. si a guvernului seu rigalu, a cerutu prin epistol'a sa, trimisa si recomandata de catra escelenti'a sa ministrulu culteloru si alu instructiunii publice d. D. Sturdza, de la biserica cea mare a lui Christos, recunósccerea autocefaliei bisericeii regatului Romaniei, I. S. Sanctitatea patriarchulu ecumenicu.

Santulu si saculu Sinodu a primitu cu bucurie acésta cerere si ca conforma cu asiediamintele eclesiastice, au si edatu tomulu sacru patriarchalu si sinodalu, proclamandu autocefala si intru tóte condusa de sine Biserica ortodoxa a regatului Romaniei; ér pe santulu seu Sinodu ca iubitulu frate in Christos, avendu tóte drepturile chiriarchice si privilegiele ce suntu recunoscute unei biserice autocefale.

O comisiune compusa din prea venerabiliu Metropolitu alu Kyziculu si Chalcedonulu au dusu tomulu sacru si Epistolele prin care se respundea I. P. S. Metropolitu alu Ungro-Vlachiei Calnicu si escelentiei sale ministrului D. Sturdza si le-au predatu oficialu, in diu'a de 25 Aprile, escelentiei sale ambasadorulu de aici alu Romaniei d. G. Ghica. Acestu mare faptu care s'a anuniatu deja prin epistole atát prea santiloru patriarhi, cât si celorlalte biserice autocefale, a umplutu de bucurie nu numai pe biserica cea mare pentru semtiemintele pióse si fratiesci pe cari le-a aretatu cu acésta ocaziune venerabil'a ierarhie a regatului Romaniei si politic'a cea prudenta si intielépta a ministriloru Maiestatii Sale Regelui Carolu, dar chiar si pe insasi biserica ortodoxa a regatului Romaniei pentru distinsese semtieminte de amóre materna manifestate si la acésta ocaziune, faca de biserica cea mare a lui Chr.; si au ridicatu pentru totdeun'a pretecestele si causele ori-carei neintielegeri intre cele dóue biserice. Pentru acésta elu cu bucurie va fi inregistratu de istori'a eclesiastica.“

† *Necrologu.* Ioanu Tiaposiu si soci'a An'a cá parinti, Petru cá frate, Iulian'a maritata Joldea, Sidoni'a maritata Leuc'a si Sofi'a cá surori; aducu la cunoscenti'a onoratului publicu, amici si cunoscuti, cá iubitulu nostru fiu, frate si cumnatu *Demetriu Tiaposiu*, in etate de 22 ani, si fost invetiatoriu rom. gr. or. in Cianadulu-Serbescu, dupa lungi suferintie si-a datu nobilulu sufletu in manile creatoriului in 8. Iuniu n. a. c. — Fie-i tierin'a usióra si memori'a eterna!

* *Selbaticia omenésca.* — In Cracovi'a s'a infatiasiatu naintea tribunalului procesulu unei parechi, care dovedesce pana la ce punctu esista in unele din stratele sociale crudimea si canibalismulu. Éca afacerea : Lui Iosef Malika, proprietariu in orasielulu Tiwertignitz, i s'a furatu la 18 Oct. 120 fl. si unu taleru. Elu acusá mai antaiu pe soti'a sa An'a ca i-ar fi furatu banii. Dupa ce dens'a pe cruce i-a juratu ca nu este vinovata, amendoi socii au mersu la o carturarésa, care le spuse ca nu o femeie, dar unu barbatu a fostu acela care le-a furatu banii. In urm'a acestei prediceri banuiél'a lui Malika cadíu asupra servitoriului seu Petru Kapusta. Ca se-lu faca se-si marturísésca faptulu, densulu l'a dusu intr'unu grajdu, unde amendoi socii l'au legatu strensu cu franghii la picioére si la mani. Dupa aceea, nevast'a lui Malika luá o óla de spiga, cu carbuni aprinsi si inlauntrulu careia erá unu cuiu inrositu. Malika si soti'a sa strapunsera cu cuiulu inrositu picioérela si talpile bietului servitoriu. Cu tóta acésta grozava tortura, in care trupulu nenorocitulu Kapusta fusese friptu, cu tóte ca densulu nu recunoscuse faptulu, l'au mai arsu in deosebite parti ale trupulu cu unu feru rositu, ér soti'a lui Malika i-ardea talpile cu o luminare aprinsa. In urm'a torturiloru suferite, servitoriulu recunoscu, ca cu a-deveratu a furatu sum'a citata, si ca a ascuns'o in scorbura unui aroore din padurea apropiata. Pe cand nevast'a pazea pe servitoriu, sotiulu seu se duse la locul aretatu. Cand densulu s'a intorsu fara parale, negasindu nimicu, otarira pentru ca se-lu faca pe servitoriu, ca se marturísésca, se-lu inchida si se-lu pedepsésca cu fómee pana ce va marturisi. Lu-dusera apoi pe acestu nenorocitu, jumatate arsu, intr'unu grajdu de cai, ale carui'a ferestre le astupara in adinsu. Lu-lasara apoi acolo 18 césuri, fara mancare, aprópe mortu, trentitu pe o gramada de baligariu puturos. Din intemplan, servitóra casei putu se afle despre aceste lucruri si fugi ca se inscintieze justiti'a, care arestá pe ambii soti si facu sè se transpórte intr'unu spitalu bietulu servitoriu toturatu. Starea sa erá fórté grava si a trebuitu mai bine de patru luni ca sè se vindece de aceste oribile rani. La procesu, ambii acusatii s'au infatiasiatu. Ministeriulu publicu a cerutu condamnarea pentru trei motive : Raniri grave, secestrare si casne. Acusatii au recunoscutu faptele ce li se imputau. Tribunalulu ascultandu si pe avocatulu partii, osendí pe ambii soti la câte unu anu de inchisóre.

* *Responsabilitatea alcoolíciloru.* — Academi'a de sciintie din Paris s'a ocupatu acum in urma din nou despre responsabilitatea alcoolíciloru.

D. Mottet, reamintindu crescerea continua a numerulu crimeloru comise suptu influinti'a alcoolulu, admite cá alcoolulu determina alienatiunea mintala, si inclina a crede cá alcoolulu alienatu nu este respundietoriu in câteva casuri.

Adesea este locul d'a admite, din contra, responsabilitatea cand crim'a este comisa intr'o stare de intocsicare repede de catra unu omu, care erá sanatosu de spiritu mai nainte de betie.

D. Mottet a citatu in acésta privintia dóue observatiuni tipice asup'r'a diferintiei ce trebuie a se stabili intr'estarea mintala intr'unu casu si intr'altulu.

O femeia plina de sange este arestata pe drumu ; ea este dusa la spitalu si nu-si vení in simtiri de cât tocmái a dóu'a di, perdiendu orice suveniru de totu ce se intemplantu in timpu de dóue-dieci si patru de óre. Ea si-duce numai aminte ca a fostu atacata de unu omu care a ranit'o la gátu. Acésta femeia s'a lovit decí singura, si mai nainte d'a se lovi, si-a omoritú amantulu.

De mai multu timpu, ea bea câte optu si diece pahare de absentu pe di ; in ajunulu crimei, avusese unu a-

tacu epileptiform ; de mai multe ori vorbise veciniloru sei de hoti cari o amenintiau.

La S. Lazaru, ea a avutu din nou nisce alucinatiuni inspaimentatóre. Evidentu ca acésta femeia este o alienata. O ordonantia de neurmarire a fostu inchisa intr'unu spitalu de alienati.

O alta observare este privitóra la unu teneru, anu omu de obicei tristu si pe care camaradii sei l'a impinsu la escese de beutura.

Elu trece pe piati'a Natiunei, se arunca asupra trecetoriloru, da siepte-spre-diece lovituri de cutítu. Dusu postululu de politie, adórme liniscitu ; diminéti'a intréba unde se afla ; a uitatu totu din momentulu in care a esitu din carciuma, dar nu pastréza nici o urma din turburarea sa mintala, are tóta luciditatea inteligentiei sale, tóta puterea vointiei sale. In casulu acest'a, nu este vorb'a de unu alienatu. Omoritoriulu este respundietoriu, cáci crim'a pe care a comis'o fara a-si dá seama este urmarea unei betii pe care avea puterea d'a o impedecea.

Acésta teorie póte se fia admisa ? Criminalistii vor eugetá multu timpu mai nainte d'a se pronunti'a in modu categoricu asupra acestei cestiiuni.

* *Cursu de instructiune* pentru fitorii maestri de-coru. Acestu cursu de instructiune séu de desvoltare se va incepe in acestu anu primu cu lun'a lui Augustu si va cuprinde tóta music'a elementara (teoretice si practice). Participantii voru aflá domicilare privata, unde pentru acea luna se va poté capetá pre temeiu de intielesu prealabilu tóta intertentiunea cu 16—25 fl. v. a. Prelectiunile se voru tiené in dóue óre inainte si dupa prandiu in fiecare di, pentru ce inainte este d'a se solvi onorariulu de 20 fl. v. a.

Insinuàrile au se se faca fara intardiare celu multu pana in 15 Iuliu a. c. st. n. la directiunea de desvoltare musicala a lui K. R. Karrasz.

Timisióra in 4 Iuniu 1885.

* *Galantari'a araba.* — Diarulu La France publica o corespondintia din Tanger, care vorbesce despre unu faptu ciudatu de galantaria araba.

Unu arabu din tribulu Beni-Hseh, se certase cu un'a din sotiele sale, cea mai tenera si cea mai frumósá. Inspaimentata de mani'a sotiului seu, alu carui caracteru este fórté aspru, femeia parasi in ascunsu locuinti'a conjugala si fugi la Zemori, unu altu tribu departatu de tribulu Beni-Hseh.

Intristatu fórté de acésta plecare si recunoscend cá fusese prea aspru cu soti'a lui, alergá la Zemori pentru a aduce ói'a ratacita la turma.

Dar Zemorii, miscati fórté multu atât de frumseti'a femeiei cât si de nenorocirea ei, refusara d'a i-o dá.

Sotiulu indignatu, se întórse la tribulu seu, si-i spuse cele intemplate.

Tribulu intregu privi acést'a cá cea mai mare insulta, si dechiara ca este gat'a a se resbuná.

Atunci se otari sè se faca o espeditiune, si pornira cu totii infuriati in contr'a tribului vecinu. De si mai numerosi, Zimorii avura doui dintre ai loru morti si cincí raniti ; dar indata ce trecu primululu momentu alu inferbentiei luptei, opusera adversariloru unu numeru atât de mare de luptatori, încât ei nevoiti a-se retrage.

Sotiulu, atíbiatu inca si mai multu de acésta infrangere, propuse o nóua espeditiune, si pentru a putea face pe locitorii districtului seu a merge in contr'a Zemoriilor, avu urmatóra ideia ingeniósá :

Un'a din fiicele lui, a cárii reputatiune de frumusetie facuse pe multi tineri se nu eugete de cât la dens'a, fi imbracata fórté lucosu si urcata pe o camila fórté bo-

gatu împodobita, și urmata de unu strigatoriu publicu, care eră insarcinatu d'a anuntia in tóte tergurile tribului Beni-Hseh ca frumós'a féta are se fia data de tatalu iei Zemoniloru, déca nu s'ar gasi printre compatriotii sei ómeni indestulu de viteji care se-si sacrifice viét'a pentru a scapá pe sotí'a lui.

Acestu mijlocu produse efectulu doritu cáci, dupa dóue dile, mai toti ómenii validi ai tribului venira se o-fere concursulu loru sotíului nemangaiatu.

Lupt'a incepù din nou, Zemorii avura doui morti si peste dóuediecei raniti. Dar pare cá ei sunt otariti a-se o-pune pana la cea din urma estremeitate, cáci tribulu Beni-Hseh a facutu apelu la vecinii lui, locuitorii din Garb.

Concursu.

Pentru vacant'a parochia de clas'a II. din comun'a Dezn'a, in prot. Buteniloru prin acést'a se escrie concursu cu terminu pana la a 6-a Dumineca dupa Rusalii (23 Iunie v.) a. c. in carea di va fi si alegerea.

Venitele acestei parochii suntu :

- 1) un'a sesiune pamentu aratoriu,
- 2) biru parochialu cáte 1 mesura, resp. $\frac{1}{2}$ mesura cucuruзу sfarmatu dela casele fara pamentu.
- 3) stolele indatinat dele 117 case si dela lucratorii fabriceloru de feru, ce apartienu la acést'a parochia.
- 4) quartiru comodu de 4 chilli in cas'a parochiala provédute si cu supraedificate economice si cu dóue intravilane. Tóte computate la olalta resulta unu venitu de 760 fl.

Dela recurrenti se recere: a) a produce testimoniu de cualificatiune pentru parochii de clas'a II. b) testimoniu despre absolvarea celu putienu a 6 clase gimnasiali. c) a se presentá vr'odata in biserica din locu spre a-si aretá desteritatea in oratori'a bisericesca.

Preotii chirotoniti si in servitiu de mai multi ani au preferintia; cei binemeritati pe terenulu bisericescu si culturalu vor fi recomandati la poporu cu atát mai vertosu, cá alegendulu are se fie si inspectoru scolariu in cerculu proiectatu alu Deznei.

Recursele sè se substérna pe calea oficiului protop. din Buteni (N. Butyin) com. Aradului.

Dezn'a, la 21 Maiu 1885.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: CONST. GURBANU, m. p. protopresviteru.

—□—

Conform decisului Ven. Consistoriu diecesanu dto 1. Martie 1885. Nr. 898. B. prin acést'a se escrie concursu pentru ocuparea postulu de capelanu temporalu impreunatu cu postulu invetiatorescu din comun'a bisericesca ort. romana Arad-Gaiu, cu terminu de alegere pe Dumineca din 30 Iunie v. 1885.

Emolumintele sunt:

A) Din parochia.

1) jumetate din venitele stolari si birulu usuatu dela 140 numere de case, cari tóte la olalta pretiuite in bani „conform §-lui 13 din regulamentulu pentru parochii“ repesinta o suma de minimum 330 fl. ér jumetate voru fi a-se dá neputinciosulu preotu Demetriu Misiciu cât va fi in viétia.

B) Ca invetiatoriu.

2) Salariu anualu 300 fl. v. a. din care suma 100 fl. se platesce prin orasiulu lib. reg. Arad, ér restulu se in-

caséza din arunculu ce se face asupra credinciosiloru din comuna.

3) 4 orgii lemne din cari are a-se incalzi si scól'a, pretiuite in bani 40 fl.

4) Cortelu liberu cu gradina mare, pretiuitu in bani 80fl.

5) Ajutoriulu ce se speréza dela fondulu preotiescu diecesanu.—

Tóte aceste beneficii, — conform §-lui 14 din Reg. pentru parochii — corespundu dotatiunei prescrisa pentru parochii de clas'a a dóu'a.

Dela recurrenti se recere cualificatiunea prescrisa pentru parochii de clas'a a dóu'a, nu altcum si cualificatiune invetiatoresca, avend recurrentii a-se presentá pana la alegere in vre-o dumineca ori serbatóre la s. biserica pentru a-si aretá desteritatea in cele bisericesci.

Tot odata se insémna, ca pentru cantoratulu bisericescu va avea a-se ingrigi singuru alegendulu capelanu invetiatoriu.

Recursele ajustate conform Stat. org. si Reg. pentru parochii adresate comitetulu parochialu sè se tramita subscrisului adm. protopop. pana in 29. Iunie a. c. la Curticiu.

Arad-Gaiu, din siedinti'a comitetulu parochialu tenuta la 28. Aprilie v. 1885.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: MOISE BOCSIANU, adm. protopresviteralu alu Aradului.

—□—

Se escrie concursu pentru indeplinirea definitiva de invetiatoriu la scól'a a II-a gr. or. din comun'a Apateu, cottulu Aradului protop. Ienopolei, cu terminu de alegere pe 29. Iunie 1885. st. v adevca pe diu'a SS. Apostoli Petru si Pavelu.

Emolumintele impreunate cu acestu postu sunt: 1) In bani gata 300fl. 2) 12 orgii de lemne, din care are a se incaldi si localitatea de invetiamentu, 3) pentru conferintia 10fl. 4) dela inmormentari unde va fi poffitu 50cr. 5) cortelu liberu cu gradina de legumi.

Dela recurrenti se cere se produca atestatu de botezu ca sunt romani gr. or. testimoniu de cualificatiune invetiatoresca, si esamenu din limb'a magiara, apoi sè se presinte in vre-o Dumineca ori serbatóre in s. biserica din Apateu pentru a-si aretá desteritatea in cantu si tipicu.

Recursele astfelu instruite si adresate Comitet. par. din Apateu, sunt a-se trimite P. On. Domnu Mihaiu Sturz'a insp. cerc. de scóle in Seprös, pana in 24. Iunie 1885 c.v.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu: MIHAIU STURZA, m. p. insp. de scóle.

—□—

Pentru ocuparea postulu vacantu de invetialoriu la scól'a gr. or. rom. din Sinersigu, in protop. Lugosiului, se escrie concursu cu terminu de 30 de dile dela prim'a publicare a acestui concursu.

Emolumintele sunt 104 fl. salariu in bani, 15 meti grâu, 12 meti cucuruзу, 4 jugere pamentu aratoriu, 6 fl. scripturistia 8 fl. conferintiele, 6 stengeri de lemne, din care are a se incaldi si scól'a, cortelu liberu cu gradina.

Recurse se primescu numai dela preparandi absoluti si au a fi instruate conformu prescriseloru, a se adresá catra Comitetulu parochialu gr. or. din Sinersigu si a se espedá Rev. Dnu Georgiu Pesteanu protop. in Lugosiu.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu Dlu protop. si insp. scól.

—□—